

Pregledni rad

Dostavljeno 9.11.2015, prihvaćeno za objavljivanje 3.12.2015.

Mr. Mina Valjevac

O.Š. "Mak Dizdar", Zenica

valjevac.mina@gmail.com

MEĐUSOBNO UVAŽAVANJE ASHABA I EHLI-BEJTA

Sažetak

Međusobno uvažavanje članova Ehli-bejta iz prve generacije i ashaba, te tazbinska povezanost i međusobno nadijevanje imena, zabilježeni u autentičnim islamskim izvorima, potvrđuju da nikakvog sukoba niti neprijateljstva između članova Ehli-bejta i ashaba nije bilo. Relevantni tradicionalni i historijski izvori osporavaju i pobijaju tvrdnje svih onih koji su se usudili, skrivajući se iza Poslanikove, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, časne porodice i dešavanja u vezi s njom, da izmišljaju i optužuju ashabe, drugove Allahovog Poslanika, da su oni, navodno, učinili zulum i bili nepravedni prema članovima časnog Poslanikovog Ehli-bejta i uskratili im njihova prava.

Ključne riječi: ashabi, Ehli-bejt, uvažavanje, ljubav, tazbinske veze, nadijevanje imena

Uvod

Prirodno su kur'anske i preporuke Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, u pogledu poštivanja i ljubavi prema Ehli-bejtu, najviše uvažavali njegovi najodabraniji drugovi, ali i drugi ashabi. S druge strane, članovi Ehli-bejta, iz prvih generacija, imali su posebno poštovanje i respekt prema najodabranijim drugovima, ali i drugim ashabima. Svi oni su nama uzor i primjer poštivanja i ljubavi prema Ehli-bejtu i prema ashabima:

“Uzajamno poštovanje i uvažavanje je bilo prisutno među prvom generacijom muslimana tako da mogu poslužiti kao uzor svim generacijama poslije njih.” (Adilović, 2003: 88)

Islamski autoriteti pisali su posebna djela u kojima se izražavaju međusobne pohvale ashaba i Ehli-bejta, kao što su Eš-Ševkani, koji je na-

pisao djelo: *Iršadul-gabij li mezhebi ehlil-l-bejti fi sahabin-nebijj*, te, Ed-Darekutni, koji je u svome djelu: *Fedailus-sahabeti ve menakibuhum*, posvetio jedanaesti dio međusobnim pohvalama između ashaba. Taj dio je štampan i kao posebno izdanje.

Takoder, i na bosanskom jeziku pojavili su se prijevodi dva djela koja govore o toj tematici:

- *Međusobno uvažavanje Ehli-bejta i ashaba, te*
- *Ehli-bejt i ashabi u ljubavi i srodstvu - uz ilustrativne sheme.*

Pored toga što su ovo prve knjige koje na bosanskom jeziku govore isključivo o toj temi, posebna vrijednost ove dvije prevedene knjige je, između ostalog, što su one pored sunijskih izvora oslonjene i na šiijske izvore koji, također, uveliko govore o međusobnom uvažavanju Ehli-bejta i ashaba, a što naša braća Šiije nekako prešućuju i javno ne iznose.

Odnos ashaba prema Ehli-bejtu

Ashabi su bili posebni u svemu, pa tako i u ljubavi, poštovanju i ponašanju prema Ehli-bejtu. A kako i ne bi kada je to najbolja generacija koju je ikada Allah Uzvišeni stvorio, generacija koju hvali Gospodar svjetova i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme.

“Svi oni su prema Poslanikovoj porodici pokazivali potrebnu pažnju i ljubav. Ne samo prema onim najbližim hz. Pejgamberovim rođacima nego i prema svim njihovim potomcima pristupali su s istom pažnjom.” (Erol, 2010: 71)

Prvo ćemo se podsjetiti na predaje dvojice najodabranijih ashaba, Ebu Bekra es-Siddika, radijallahu anhu, i Omera el-Faruka, radijallahu anhu, za koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, rekao:

إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ خَاصَّةً مِنْ أَصْحَابِهِ، وَإِنَّ خَاصَّتِي مِنْ أَصْحَابِي أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ

“Svaki vjerovjesnik ima najodabranije drugove, a moji najodabraniji drugovi su Ebu Bekr i Omer.” (Et-Taberani, 1983: 10/77)

Ebu Bekr, radijallahu anhu, rekao je:

أَرْقُبُوا مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ

“Pazite Muhammeda, sallallahu alejhi ve selleme, u pogledu njegove porodice.” (El-Buhari, 1987: 3/1361)

Ibn Hadžer el-Askalani to komentariše ovako: “On se time obraća lju-

dima i daje im oporuku. Pažnja prema nečemu znači njegovo čuvanje. Kao da kaže: ‘Čuvajte ih, ne uznemiravajte ih i ne činite im nikakvo zlo.’” (El-Askalani, 1987: 7/79)

Takoder, rekao je Aliji, r.a.:

وَاللَّهِ لَقَرَابَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ أُصِلَ مِنْ قَرَابَتِي

“Tako mi Allaha, draža mi je rodbina Allahovog Poslanika nego da održavam rodbinske veze sa svojom rodbinom.” (El-Buhari, 1987: 4/1481)

Ovim iskazom hazreti Ebu Bekr, radijallahu anhu, dao je prednost u ljubavi, poštivanju i pažnji Ehli-bejtu nad svojom vlastitom porodicom. Nekoliko dana nakon preseljenja (El-Mevsili, 1984: 1/41.) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, hazreti Ebu Bekr je, izlazeći s ikindije namaza, prošao pored djece koja su se igrala. Među njima je bio mali hazreti Hasan. Podigao ga je na rame i rekao: “بِأَبِي شَبِيهٍ بِالنَّبِيِّ لَا شَبِيهٍ” Preči mi je od moga oca. Liči na Vjerovjesnika, a ne liči na Aliju.” Hazreti Alija, koji je bio tu, svojim osmijehom je to odobravao. (El-Buhari, 1987: 3/1302)

Abdullah, sin Dža'fera, amidžića Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, a samim tim i iz Ehli-bejta, čiji je očuh, nakon pogibije njegovog oca Dža'fera na Mut'i,¹ bio Ebu Bekr, radijallahu anhu, kaže:

كَأَنَّ لَنَا وَالِئِمَّا فَرِعَمَ الْوَالِي كَانَ لَنَا، مَا رَأَيْنَا حَاضِنًا قَطُّ كَانَ خَيْرًا مِنْهُمَا بَكْرٍ رَحِمَ اللَّهُ

“Allah se smilovao Ebu Bekru. Bio nam je staratelj i to divan staratelj nam je bio. Nismo vidjeli boljeg odgajatelja od njega.” Abdullah dalje kazuje kako je jednom prilikom dok su oni bili kod hazreti Ebu Bekra došao hazreti Omer s drugim ashabima i tražio dozvolu da uđu, ali im je on dopustio tek nakon trećeg traženja dozvole (*isti'zān*). Nakon što su ušli hazreti Omer je pitao zašto *halifa* Allahovog Poslanika nije odmah dao dozvolu za ulazak. Hazreti Ebu Bekr je odgovorio:

إِنَّ بَنِي جَعْفَرٍ كَانَ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ طَعَامٌ يَا كَلُونَهُ فَحَفْتُ أَنْ تَدْخُلُوا فَتُشْرِكُوهُمْ فِي طَعَامِهِمْ

“Pred Dža'ferovom djecom bila je hrana koju su jeli, pa sam se pobojavao da vi uđete i pridružite im se.” (Ed-Darekutni, 1420: 31-32)

Hazreti Aiša, radijallahu anha, kćerka hazreti Ebu Bekra, bila je supru-

¹ Majka Abdullaha ibn Dža'fera, Esma bint Umejs je nakon pogibije njenog muža Dža'fera bila udata za hazreti Ebu Bekra, kojem je rodila sina Muhameda, a nakon njegove smrti se udala za hazreti Aliju, s kojim nije imala djece. (Grupa autora, 2010: 42)

ga Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, a samim tim i dio Ehli-bejta.

Hazreti Omer ibn El-Hattab, r.a., nije zaostajao za hazreti Ebu Bekrom u pogledu ljubavi, poštivanja i uvažavanja Ehli-bejta. Tako je jednom prilikom rekao amidži Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, hazreti Abbasu, radijallahu anhu.:

وَاللَّهِ لِإِسْلَامِكَ يَوْمَ أَسْلَمْتَ كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ إِسْلَامِ الْخَطَّابِ لَوْ أَسْلَمَ لِأَنَّ إِسْلَامَكَ كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِسْلَامِ الْخَطَّابِ

“Tako mi Allaha, onoga dana kad si islam primio bilo mi je draže, nego da je El-Hattab² primio islam. Jer, tvoje prihvatanje islama milije je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve selleme, nego li El-Hattabovo prihvatanje islama.” (Ibn Kesir, 2000: 1206)

Nakon što je naveo ove izjave, imam Ibn Kesir, u svome *Tefsiru*, zaključuje: “Postupak dvojice šejhova Omera i Ebu-Bekra obavezujući je za svakog da tako postupi. Zbog toga su oni najbolja dvojica vjernika odmah iza vjerovjesnika i poslanika, neka je Allah zadovoljan sa njima dvojicom i sa svim ostalim ashabima.” (Ibn Kesir, 2000: 1206)

Iz takvog odnosa prema porodici Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, hazreti Omer će oženiti Ummu Kulsum, kćerku hazreti Alije i hazreti Fatime. Kada ju je oženio, rekao je: “Tako mi Allaha, na to me ponukalo samo to što sam čuo od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, da je rekao:

كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ مُنْقَطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا سَبَبِي وَنَسَبِي

Svako srodstvo i rodbinska veza biće prekinuti na Sudnjem danu, osim moga srodstva i moje rodbinske veze.” (Ibn Kesir, 1994: 3/344; Jemani, 1998: 22.)

Hafiz Ed-Dija u *El-Muhtaru* kaže da joj je, iz uvažavanja i počasti, dao mehr od 40 hiljada dirhema, neka je Allah zadovoljan sa njima. (Ibn Kesir, 1994: 3/344)

No, hazreti Omer nije samo bio tazbinski vezan za Ehli-bejt ženidbom hazreti Alijine i hazreti Fatimine kćerke, Ummi Kulsum, već i brakom svoje kćerke hazreti Hafse s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, čime je postala dio njegovog, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Ehli-bejta.

Ibni Asakir, govoreći o biografiji Ebul-’Asa ibnur-Rebi’a, muža Zejne-

2 Tj. njegov, hazreti Omerov otac.

binog – kćerke Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, pored prethodnog hadisa, navodi i ovaj:

سَأَلْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا أَتَزَوَّجَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ أُمَّتِي وَلَا يَتَزَوَّجَ إِلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ إِلَّا كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ
فَأَعْطَانِي ذَلِكَ

“Tražio sam od moga Uzvišenog Gospodara da sa mnom bude u Džennetu onaj od koga se ja oženim iz moga ummeta i onaj od njih koji se oženi od mene, pa mi je On to dao.” (En-Nejsaburi el-Hakim, 1990: 3/148; Et-Taberani, 1415: 6/49-50)

Komentarišući ovaj hadis, El-Munavi kaže:

الظاهر أن ذلك شامل لمن تزوج أو زوج من ذريته فتكون بشرى عظيمة لمن صاهر شريفا أو شريفة
“Jasno je da se to odnosi i na one koji se ožene ili udaju za nekoga iz njegova potomstva, pa je to velika radosna vijest za one koji stupe u tazbinske odnose sa njegovim muškim potomkom (*šerif*) ili ženskim (*šerifa*).” (El-Munavi, 1356: 4/77)

Imajući ovo u vidu, postaje nam jasno zašto se u historijskim djelima navodi da se hazreti Hasan više puta ženio i razvodio. Bojeći se da će ti njegovi brojni brakovi i razvodi dovesti do neprijateljstva prema Ehli-bejtu, među skupinama plemena iz kojih se on ženio i razvijevavao, hazreti Alija se jednom prilikom obratio stanovnicima Kufe: “لا تزوجوه فإنه مطلق - Ne ženite ga. On se mnogo razvodi (*mitlāk*).” Oni su mu odgovorili:

والله يا أمير المؤمنين لو خطب إلينا كل يوم لزوجناه منا من شاء ابتغاء في صهر رسول الله صلى الله
عليه وسلم

“Tako nam Allaha, zapovjedniče pravovjernih! Kada bi nam dolazio u prošnju svaki dan, mi bismo smo ga ženili od nas onom koju hoće nastojeći da se tazbinski vežemo za Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme.” (Ibn Kesir, 8/38)

U jednoj drugoj predaji se kaže da je neki čovjek rekao:

والله لنزوجنه فما رضي أمسك وما كره طلق

“Tako mi Allaha, mi ćemo ga ženiti, pa sa kojom bude zadovoljan neka je zadrži, a koja mu ne bude odgovarala, neka je pusti.” (Ibn Kesir, 8/38)

S druge strane, najodabraniji članovi Ehli-bejta toliko su voljeli i uvažavali odabrane ashabe da je hazreti Alija svojim sinovima dao imena Ebu Bekr, Omer i Osman, (Hatib, 317-318) a i unuci Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Hasan i Husejn, radijallahu

anhuma, obojica daju svojim sinovima imena Ebu Bekr i Omer. To je bila i ostala praksa potomaka Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, sve do naših dana.

Hazreti Alijin Osman među prvima je poginuo na Kerbeli braneći svoga brata hazreti Husejna. Danas, naša braća Šiije na *husejnjama*³ i ne spominju ime tog hazreti Alijinog sina.

O odnosu Ehli-bejta prema ashabima govorit ćemo više u nastavku, a sada se ponovo vraćamo hazreti Omeru i njegovom odnosu spram Ehli-bejta.

Dvadesete godine po *hidžri* hazreti Omer uveo je, između ostaloga, registar raspodjele državnih prihoda u kojem je na prvo mjesto stavio suprugu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, a zatim ostale članove Ehli-bejta prema stepenu srodnosti. (Erol, 2010: 71) Imam Ibn Tejmije kaže da je takvo stanje bilo i u vrijeme Emevija i Abbasija. (Ibn Tejmije, 1984: 31)

Prema Ibn Asakiru, kada je hazreti Omer uspostavio opći registar (*dīvān*), stavio je hazreti Hasana i Husejna, u pogledu državne skrbi, uz njihovog oca, tj. na nivo učesnika Bitke na Bedru. (Grupa autora, 2010: 44)

Ez-Zehebi bilježi da je hazreti Omer dao da se podijeli odjeća djeci ashaba, ali se nije našlo nešto što bi odgovaralo hazreti Hasanu i Husejnu, pa je naručio za njih odjeću iz Jemena. Poslije je rekao: “Sad mi se duša smirila!” (Grupa autora, 2010: 45)

Jednom prilikom neki čovjek je počeo loše govoriti o hazreti Aliji u hazreti Omerovom prisustvu. Hazreti Omer mu reče:

تَعْرِفُ صَاحِبَ هَذَا الْقَبْرِ هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَا تَذْكُرْ عَلِيًّا إِلَّا بِحَيْرٍ فَإِنَّكَ إِنِ ابْتَعْضْتَهُ آذَيْتَ هَذَا فِي قَبْرِهِ

“Znaš li ko je u ovom mezaru? Muhammed sin Abdullahov (koji je sin Abdul-Muttalibov, a Alija je sin Ebu Talibov (koji je, također,) sin Abdul-Muttalibov. Aliju spominji samo po dobru, jer ako njega budeš prezirao, uznemirićeš ovoga u ovom mezaru.” (Erol, 2010: 75; Grupa autora, 2010: 41-2)

Na upit zašto pokazuje toliko poštovanje prema hazreti Aliji kakvo ne pokazuje ni prema jednom drugom ashabu, hazreti Omer je odgovorio: “إنه مولاي – Uistinu, on je moj dragi prijatelj.” (Es-Sehimi, 2004: 168)

3 Vjerske manifestacije na kojima se obilježava pogibija hazreti Husejna. (Al-Gadije, 1420: 75)

Izraz hazreti Omerovog poštivanja Ehli-bejta jeste i njegova molba hazreti Abbasu, amidži Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, da prilikom suše prisustvuje učenju kišne dove. Imam El-Buhari bilježi, od Enesa ibn Malika, da je hazreti Omer, tom prilikom, učio ovu dovu:

اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا فَتَسْتَجِبْ لَنَا وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَاسْتَجِبْ لَنَا

“Allahu, dolazili smo Ti s našim Vjerovjesnikom, pa si nam davao kišu. (Sada) Ti dolazimo s amidžom našeg Vjerovjesnika, pa nam daj kišu.” Enes ibn Malik kaže (da im je dova bila primljena i) da su pokisli. (El-Buhari, 1987: 1/342;3/1360)

Prilikom našeg istraživanja, u literaturi, našli smo i druge brojne primjere hazreti Omerove ljubavi, uvažavanja i plemenitosti prema Ehli-bejtu, ali smo se ograničili na navedene činjenice koje su dovoljan argument za ovo pitanje.

Hazreti Osman, također, bio je tazbinski vezan za Ehli-bejt, jer su dvije kćerke Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, jedna poslije druge bile njegove supruge, tj. Rukajja, pa Umme Kulsum.

On, kada god bi jašuci susretni hazreti Abbasu, amidžu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, silazio bi sa jahalice iz poštovanja prema njemu. (Erol, 2010: 77; Grupa autora, 2010: 47)

U izvorima i literaturi navode se i brojni drugi primjeri ljubavi i poštivanja Ehli-bejta od strane prve, najodabranije generacije muslimana.

Ovdje bismo naveli još neke primjere ljubavi i poštivanja Ehli-bejta od strane istaknutih islamskih učenjaka.

Prvo ćemo nešto reći o odnosu našeg imama Ebu Hanife prema Ehli-bejtu. U cijelosti ćemo prenijeti nekoliko citata iz djela profesora dr. Šefika Kurdića *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu*.

“On je kao i svaki drugi musliman, izuzetno volio i respektirao časnu porodicu Muhammeda, s.a.v.s., pa je, otuda, sa velikim zadovoljstvom slušao predavanja i razmjenjivao mišljenja sa imamima iz ove časne porodice. Tako je Ebu Hanife jedno vrijeme slušao predavanja imama Muhammeda Bakira, unuka Husejna, r.a., i njegovog brata imama Zejda, uz kojeg je proveo pune dvije godine slušajući predavanja u Hidžazu, nakon čega je izjavio: ‘Nisam vidio većeg fakiha, ni znanijeg, ni bržeg u odgovoru, niti argumentovanijeg u nastupu od imama Zejda ibn Alija ibn Husejna ibn Alija ibn Ebi Taliba.’

Uz njih je Ebu Hanife slušao Abdullaha ibn Hasana ibn Hasana ibn

Alija ibn Ebi Taliba i imama Dž'fera ibn Muhammeda Es-Sadika, sina Muhammeda Bakira, koji je umro 148. god. po Hidžri, dakle, samo dvije godine prije Ebu Hanife. Mnogi autori tvrde da Abdullah nije bio na stepenu njegovog učitelja, već da je Ebu Hanife s njim razmjenjivao mišljenja i da su se međusobno dopunjavali u fikhskim i hadiskim pitanjima. U ovakvom slučaju, Ebu Hanife je, družeći se sa imamima iz časne porodice Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dosta naučio, saznao i prihvatio. Uz to, saosjećao je u njihovim patnjama uzrokovanim ponašanjem tadašnjih vladara." (Kurdić, 2001: 28-29)

Također, indikativan je i sljedeći događaj koji se desio u vrijeme vladavine abbasijskog halife Mensura. Abbasijske halife, kao što je poznato, svoje porijeklo vode od amidže Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Abbasa, Allah bio zadovoljan njim. Dakle, oni nisu direktni potomci Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, ali su i oni, prema definiciji, Ehli-bejt, tj. "i svaki musliman i muslimanka od Abdul-Muttalibovog potomstva..." (El-Bedr, 2001: 6)

Halifa Mensur je zadužio svoga amidžića Dža'fera ibn Sulejmana da izbičuje imami Malika, radijallahu anhu. Imami Malik kaže: "Nije se nijedan puta odvojio bič od mog tijela, a da mu ja nisam već halalio zbog njegovog srodstva sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme."

Drugi očevidac kaže da je, nakon što je imami Malik izgubio svijest, unesen u kuću. Kada su mu ljudi ušli, došao je sebi i rekao: "Uzimam vas za svjedoke da sam mu ja halalio." Drugi dan kada se oporavio, ponovo su ga posjetili i podsjetili na to šta je rekao, te da ga je onaj izbičevao. Imami Malik im je odgovorio: "Pobojao sam se da ću jučer umrijeti. Ne znam kako bih od stida sreo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve selleme, a da neko od njegove porodice uđe u vatru zbog mene." (Jemani, 1998: 41-42; El-Hejtemi, 1997: 642)

Tazbinske veze između ashaba i Ehli-bejta

Najbolja potvrda međusobnog poštivanja, uvažavanja i ljubavi između ashaba i Ehli-bejta jesu brojni brakovi. Mi ćemo navesti nekoliko primjera.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, bio je oženjen kćerkama dvojice najodabranijih ashaba, hazreti Ebu Bekra i hazreti Omera, a to su naše majke hazreti Aiša i hazreti Hafsa, radijallahu anhum edžme'in.

Hazreti Rukajja i hazreti Ummu Kulsum, kćeri Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, bile su u braku s hazreti Osmanom, radijallahu anhum edžme'in.

Kako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, bio oženjen od hazreti Ebu Bekra, tako su se i drugi članovi Ehli-bejta ženili od hazreti Ebu Bekrove bliže rodbine. (Et-Temimi, 2011: 17)

Tako je hazreti Hasan bio oženjen Hafsom, unukom hazreti Ebu Bekra od sina mu Abdur-Rahmana. Praunuk hazreti Alije, Muhammed el-Bakir bio je oženjen Ummu Fervom, praunukom hazreti Ebu Bekra od njegovog unuka El-Kasima čiji je babo Muhammed, sin hazreti Ebu Bekrov. (Et-Temimi, 2011: 16-17)

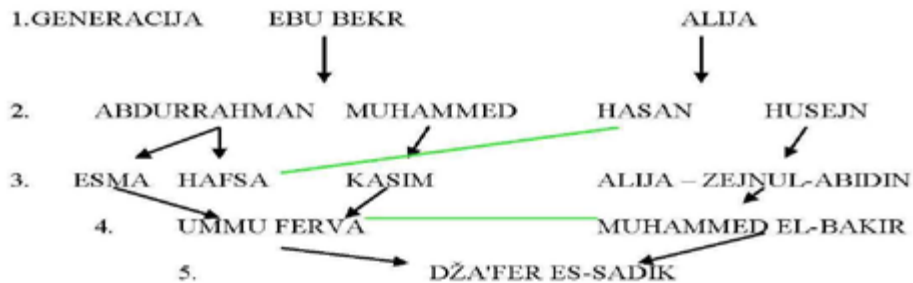
Sin Muhammeda el-Bakira, imami Dža'fer es-Sadik znao je govoriti:

مَا أَرْجُو مِنْ شَفَاعَةٍ عَلَيَّ شَيْئًا إِلَّا وَأَنَا أَرْجُو مِنْ شَفَاعَةِ أَبِي بَكْرٍ مِثْلَهُ وَلَقَدْ وَلَدَنِي مَرَّتَيْنِ

“Ne nadam se zauzimanju Alijinom ništa više od zauzimanja Ebu Bekra. On me je rodio dva puta.” (Es-Sehimi, 2004: 180)

Ovo je imami Dža'fer kazao zbog toga što je potomak hazreti Ebu Bekra sa dvije strane. Naime, otac njegove majke Ummu Ferve, tj. dedo El-Kasim je unuk hazreti Ebu Bekru od sina Muhammeda. Također, i majka njegove majke, tj. nena Esma je unuka hazreti Ebu Bekra od drugog mu sina Abdur-Rahmana. (Et-Temimi, 2011: 18-19)

Na donjem prikazu zelenom bojom označene su tazbinske veze između potomaka hazreti Ebu Bekra i potomaka hazreti Alije:

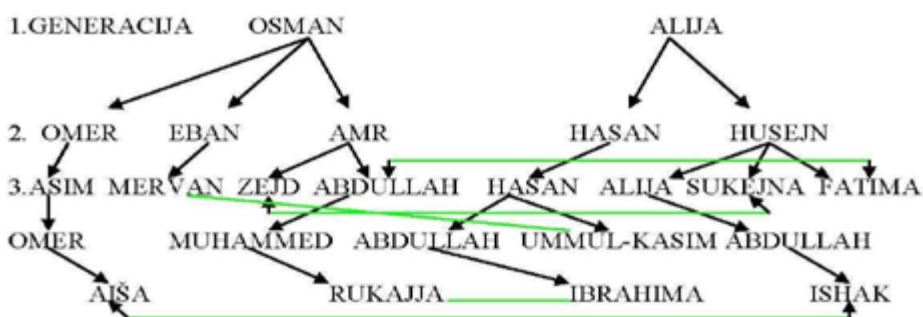

Hazreti Omer bio je oženjen hazreti Alijinom kćerkom Ummi Kulsum,⁴ a jedan hazreti Husejnov praunuk koji se, također, zvao Husejnov, bio je oženjen Džuvejrijom, praunukom hazreti Omerovog sina Abdullaha. (Et-Temimi, 2011: 20-21)

⁴ Njihov sin Zejd znao je često govoriti: “Ja sam sin dvojice halifa.”, tj. hazreti Omera i hazreti Alije. (Et-Temimi, 2011: 22-3)

Hazreti Osmanov unuk Abdullah od sina Amra bio je oženjen hazreti Husejnovom kćerkom Fatimom. Drugi hazreti Osmanov unuk Zejd, od istog sina, bio je, opet, oženjen drugom hazreti Husejnovom kćerkom Sukejnom. Također, hazreti Osmanov unuk Mervan, od sina Ebana, bio oženjen hazreti Hasanovom unukom Ummul-Kasim, a Ibrahim, praunuk hazreti Hasana, bio je oženjen Rukajjom, praunukom hazreti Osmanovog sina Amra. I praunuk hazreti Husejna, Ishak, bio je oženjen praunukom hazreti Osmanovog sina Omera koja se zvala Aiša, radijallahu anhum edžmein. (Et-Temimi, 2011: 28-29)

Na donjem prikazu zelenom bojom označene su tazbinske veze između potomaka hazreti Osmana i potomaka hazreti Alije:

Odnos Ehli-bejta prema ashabima

Kada je riječ o odnosu Ehli-bejta spram ashaba, najbolje je da poslušamo šta su o njima rekli članovi Ehli-bejta i imami čije je porijeklo vezano za Ehli-bejt.

Hazreti Alija, u djelu *Nehdžul-belaga*, govoreći o Ehli-bejtu i ashabima, kaže:

انظروا أهل بيئت نبيكم فالزموا سنتهم، واتبعوا أثرهم فلن يخرجوكم من هدى، ولن يعيدوكم في ردى، فإن لبّدوا فالبّدوا، وإن نهضوا فانهضوا، ولا تسبقوهم فتضلّوا، ولا تتأخّروا عنهم فتسهّلوا. لقد رأيت أصحاب محمد صلى الله عليه وآله، فما أرى أحداً يشبههم منكم! لقد كانوا يضحون شعثاً غبراً، قد باتوا سجّداً وقياماً، يراوون بين جباههم وحُدودهم، ويقفون على مثل الجمر من ذكر معادهم! كأنّ بين أعينهم ركب المعزى من طول سجودهم! إذا ذكر الله همكت أعينهم حتى تبلّ جيوبهم، وما دوا كما يمد الشجر يوم الرّيح العاصف، خوفاً من العقاب، ورجاءاً للمثواب!

“Pazite na članove porodice Vjerovjesnika vašeg. Stalno se držite puta njihova. Slijedite korake njihove zato što vas nikada neće ostaviti izvan poduke i nikada baciti u propast. Ako oni sjede, sjedite i vi, a ako se oni podignu, podignite se i vi. Ne idite ispred njih, budući da biste

tako zalutali. Ne zaostajite iza njih, kako ne biste tako propali. Vidio sam drugove Muhammeda, neka je blagoslov Božiji na nj i na porodicu njegovu! – ali nisam našao nikoga da im slični. Oni su započinjali dan s prašinom na kosi i licu, a provodili noć na *sedždi* i stojeći u molitvi. Spuštali su čela i lica. Sa sjećanjem oživljenja svoga činilo se kao da stoje na žeravici. Izgledalo je da su im među očima biljezi poput koljena kozijih od sedždi dugih. Kada se spomene Allah, oči njihove obilno teku sve dok se ovratnici košulja njihovih ne omoče. Oni drhte u strahu od kazne i nadi u nagradu, kao što drvo podrhtava u danu vjetra olujnog.” (Ali ibn Ebi Talib, 1994: 94) Zatim kaže:

أَيْنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ دُعُوا إِلَى الْإِسْلَامِ فَتَقَبَّلُوهُ، وَقَبِرُوا الْقُرْآنَ فَأَحْكُمُوهُ، وَهَيَّجُوا إِلَى الْقِتَالِ فَوَلَّيْهُمُ
وَلَهُ الْبِقَاحَ إِلَى أَوْلَادِهَا، وَسَلَّمُوا السُّيُوفَ أَعْمَادَهَا، وَأَخَذُوا بِأَطْرَافِ الْأَرْضِ رَحْفًا رَحْفًا، وَصَفَّأَ صَفَّأً،
بِعُضِّ هَلَكٍ، وَبِعُضِّ نَجَا، لَا يَمِشُّونَ بِالْأَحْيَاءِ، وَلَا يَعْزُونَ عَنِ الْمَوْتَى، مُرَّةَ الْغُيُونِ مِنَ الْبِكَاءِ، مُخْمَصُ
الْبُطُونِ مِنَ الصِّيَامِ، ذُبُلُ السِّقَاةِ مِنَ الدُّعَاءِ، صُفْرُ الْأَلْوَانِ مِنَ السَّهْرِ، عَلَى وَجُوهِهِمْ غَبْرَةٌ الْحَاشِعِينَ،
أَوْلَيْكَ إِخْوَانِي الدَّاهِبُونَ، فَحَقَّ لَنَا أَنْ نَنْظُمًا إِلَيْهِمْ، وَنَعَضَّ الْأَيْدِي عَلَى فِرَاقِهِمْ

“Gdje su oni koji su pozvani u islam, pa ga prihvatili?! Učili su Kur’an, pa sudili po njemu. Podsticani su na borbu, pa su nahrlili kao što deve nahrle prema mladunčadi svojoj?! Oni koji su izvukli sablje iz korica i išli diljem svijeta kao vojska koja nastupa sve red do reda! Neki od njih stradaše, a neki preživješe. Ali njih nije veselila vijest o preživjelima, niti im je sućut iskazivana za poginule. Oči njihove bijahu pobijeljele od plakanja. Želuci njihovi prazni od posta. Usne njihove sasušene od moljenja. Puti njihove blijede od bdijenja noćnog. Na licima njihovim titrao je biljeg skrušenih. Eto, to su braća moja koja su otišla. Potrebno je da mi čeznemo za njima i grizemo ruke svoje što smo se rastali s njima.” (Ali ibn Ebi Talib, 1994: 108)

El-Medžlisi prenosi od Et-Tusija da je Alija r.a. svojim drugovima rekao:

أَوْصِيَكُمْ فِي أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَصْحَابُ نَبِيِّكُمْ وَهُمْ
الَّذِينَ لَمْ يَسْتَدْعُوا فِي الدِّينِ شَيْئًا وَلَمْ يُؤْفَرُوا صَاحِبَ بِلْدَعَةٍ نَعَمَ أَوْصَانِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فِي هَؤُلَاءِ

“U vasijet vam ostavljam da pazite na Poslanikove, s.a.v.s., ashabe. Nemojte ih psovati. Oni su ashabi vašeg Poslanika, s.a.v.s. Oni su njegovi ashabi koji nikakve novotarije u vjeru nisu uveli, niti su uvažavali novotare. Da! Poslanik, s.a.v.s., oporučio mi je da ih pazim.” (Adilović, 2003: 88)

Imam El-Buhari i Ebu Davud prenose od sina hazreti Alijinog Muhammeda ibn el-Hanefijja sljedeće: “Rekao sam svome ocu: ‘Koji

čovjek je najbolji poslije Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme?’ Odgovori: ‘Ebu Bekr.’ Pitao sam: ‘A, ko onda?’ Odgovori: ‘Omer.’ Pobjao sam se da ga pitam ‘A, ko onda?’ pa da on odgovori: ‘Osman.’, pa sam rekao: ‘A, zatim ti, moj oče?’ Hazreti Alija odgovori: ‘مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ - Ja sam samo jedan musliman.’ (El-Buhari, 1987: 3/1349)

Imami Ahmed bilježi da je hazreti Alija rekao:

لَا يُفْضَلُنِي أَحَدٌ عَلَى أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ إِلَّا جَلَدْتُهُ حَدَّ الْمُفْتَرِي

“Neće mi niko dati prednost nad Ebu Bekrom i Omerom a da ga ja neću izbičevati kaznom za potvoru.” (Hanbel, 1983: 1/83)

Hazreti Alija govorio je i pojedinačno o ashabima, pa je tako za hazreti Ebu Bekra rekao:

وَإِنَّا لَنَرَىٰ أَبَا بَكْرٍ أَحَقَّ النَّاسِ بِهَا إِنَّهُ لَصَاحِبُ الْعَارِ وَإِنَّا لَنَعْرِفُ لَهُ سَنَّهُ وَلَقَدْ أَمَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالصَّلَاةِ بِالنَّاسِ وَهُوَ حَيٌّ

“Mi smatramo da najviše prava na njega (tj. hilafet) ima Ebu Bekr. On je bio u pećini i jedan je od dvojice. Mi mu priznajemo godine i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, postavio ga je za imama dok je još bio živ.” (Ibn Ebil-Hadid, 1996: 2/50)

Neko je predložio hazreti Aliji da iza sebe odredi nasljednika (ألا تستخلف علينا), na što je on rekao:

مَا اسْتَخْلَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَأَسْتَخْلِفُ وَلَكِنْ إِنْ يُرِدُ اللَّهُ بِالنَّاسِ خَيْرًا فَسَيَجْمَعُهُمْ بَعْدِي عَلَىٰ خَيْرِهِمْ كَمَا جَمَعَهُمْ بَعْدَ نَبِيِّهِمْ عَلَىٰ خَيْرِهِمْ

“Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, nije odredio nasljednika, a da ga ja određujem!? Ako Allah htjedne dobro ljudima, ujediniće ih poslije mene oko najboljeg od njih kao što ih je objedinio, poslije njihovog Vjerovjesnika, oko najboljeg od njih.” (En-Nejsaburi el-Hakim, 1990: 3/84)

A za hazreti Omera je rekao sljedeće:

لِلَّهِ بَلَاءٌ فَلَا يَنْفَعُ قَوْمَ الْأَوْدِ وَدَاوَى الْعَمَدِ وَأَقَامَ السُّنَّةَ وَخَلَّفَ الْفِتْنَةَ. ذَهَبَ نَقِي الثُّؤُبِ قَلِيلَ الْعَيْبِ أَصَابَ خَيْرَهَا وَسَبَقَ شَرُّهَا أَدَىٰ إِلَى اللَّهِ طَاعَتُهُ وَاتَّقَاهُ بِحَقِّهِ.

“Neka Allah nagradi čovjeka takvog i takvog, koji je ispravio krivinu, izliječio bolest, uspostavio Sunnet i odbacio zabludu. Otišao je u odjeći čistoj i s nedostacima malim. Dosegao je dobro svijeta ovoga i utekao zlu njegovu. Pokorio se Bogu i bio ga svjestan kako Mu to priliči.” (Ali ibn Ebi Talib, 1994: 179)

Ibn Ebil-Hadid te riječi hazreti Alije komentariše na sljedeći način:

وَفُلَانُ الْمَكِّيُّ عَنْهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَقَدْ وَجَدْتُ النُّسْخَةَ الَّتِي يَخْتِطُّ الرَّضَى أَبِي الْحَسَنِ جَمَاعٍ تَهَجِ
الْبَلَاغَةَ وَتَحْتِ فُلَانٍ عُمَرُ

“Taj čovjek je Omer ibnul-Hattab. Ja sam pronašao primjerak rukopisa Er-Rida Ebul-Hasana, sastavljača *Nehdžul-belage*, u kojem je pod tim čovjekom naveden Omer.” (Ibn Ebil-Hadid, 1996: 12/3)

Kada je preselio hazreti Omer, Abdullah ibn Abbas čuo je hazreti Aliju kako stojeći pored hazreti Omerovog tijela izgovara sljedeće riječi:

مَا خَلَّفْتُ أَحَدًا أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ أَلْقَى اللَّهَ بِمِثْلِ عَمَلِهِ مِنْكَ وَإِنَّمِ اللَّهُ إِنْ كُنْتُ لِأَطْرُقُ أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَ
صَاحِبَيْكَ وَذَلِكَ أَنِّي كُنْتُ أَكْثَرُ أَسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ جِئْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ
وَدَخَلْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَخَرَجْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَإِنْ كُنْتُ لِأَرْجُو أَوْ لِأَطْرُقُ أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ
مَعَهُمَا

“Nisi ostavio nikoga iza sebe sa čijim djelima bih više (od tvojih) volio da sretnem Allaha. Tako mi Allaha, uvjeren sam da će te Allah sastaviti sa tvoja dva druga,⁵ jer sam mnogo puta čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, da govori: ‘Došao sam ja i Ebu Bekr i Omer.’, ‘Otišao sam ja i Ebu Bekr i Omer.’ Zaista, nadam se i vjerujem da će te Allah sastaviti sa njima dvojicom.” (El-Buhari, 1987: 3/1348; En-Nejsaburi Muslim, 4/1858)

Hazreti Alija imao je jedan ogrtač (*burda*) koji je volio često nositi. Kada je upitan zašto to čini, odgovorio je:

إِنَّهُ كَسَانِيهِ خَلِيمِي وَصَفِيِّي وَصَدِيقِي وَخَاصِّي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنَّ عُمَرَ نَاصَحَ اللَّهَ
فَتَصَحَّهُ اللَّهُ

“Njime me je ogrnuo moj dragi, iskreni i odabrani prijatelj Omer ibnul-Hattab, neka je Allah zadovoljan njime. Omer je bio iskren prema Allahu, pa je i Allah bio iskren prema njemu.”, a onda je zaplakao. (Ed-Darekutni, 1420: 26)

U drugim predajama se navodi da je hazreti Alija toliko zaplakao da su prisutni mislili da mu duša izlazi. (Ed-Darekutni, 1420: 27-29)

Govoreći o značenju kur'anskog ajeta: “A oni kojima smo još prije lijepu nagradu obećali, oni će od njega daleko biti.” hazreti Alija je rekao: “منهم عثمان – Jedan od njih je i Osman.” (Hanbel, 1983: 1/475)

Kada je hazreti Alija čuo da je hazreti Aiša proklela ubice hazreti

5 Tj. Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, i hazreti Ebu Bekrom, radijallahu anhu.

Osmana, podiže ruke u visini lica i ponovi dva ili tri puta:

وَأَنَا أَلَعُنُ قَتِيلَةَ عُثْمَانَ لَعْنَهُمُ اللَّهُ فِي السَّهْلِ وَالْجَبَلِ

“I ja proklinjem ubice Osmanove. Allah ih prokleo i u dolini i na planini.” (Hanbel, 1983: 1/455)

Kada su pobunjenici opkolili hazreti Osmanovu kuću, hazreti Alija je poslao svoje sinove Hasana i Husejnu i naredio im: “Uzmite svoje sablje i idite tamo! Stanite pred Osmanova vrata i nikoga njemu ne upuštajte.”

Hasan je, braneći hazreti Osmana, bio obliven krvlju od strijele koja ga je pogodila, a nakon što je ubijen hazreti Osman, hazreti Alija je dotrčao pred njegovu kuću i, ošamariivši Hasana i udarivši Husejnu u prsa, rekao je: “Kako je vođa pravovjernih mogao biti ubijen pored vas dvojice pred njegovim vratima?!”⁶ (Es-Sujuti, 2003: 266-267)

Od unuka hazreti Alije, Alija ibn el-Husejn, poznatijeg u literaturi kao imama Zejnul-Abidina, zabilježena je jedna lijepa dova u kojoj on moli za ashabe Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, i njihove sljedbenike, tj. tabiine. Ta dova sama za sebe govori o odnosu Ehli-bejta prema ashabima. Dova je duža, ali zbog njene izuzetne ljepote prenosimo je u cijelosti. Ona glasi:

اللَّهُمَّ وَأَصْحَابَ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ، وَالَّذِينَ أَبْلَغُوا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصْرِهِ، وَكَانَتْ قُوَّةُ
وَأَسْرَعُوا إِلَى وَقَادَتِهِ وَسَابَقُوا إِلَى دَعْوَتِهِ وَاسْتَجَابُوا لَهُ حَيْثُ أَسْمَعَهُمْ حِجَّةَ رَسُولَاتِهِ، وَفَارَقُوا الْأَزْوَاجَ
وَالْأَوْلَادَ فِي إِطْهَارِ كَلِمَتِهِ، وَقَاتَلُوا الْآبَاءَ وَالْأَبْنَاءَ فِي تَنْمِيمِ نَبِيِّتِهِ، وَانْتَصَرُوا بِهِ وَمَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ
عَلَى حُبِّتِهِ يَرْجُونَ بَحَارَةَ لَنْ تَبُورَ فِي مَوَدَّتِهِ، وَالَّذِينَ هَجَرْتَهُمُ الْعَشَائِرُ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُزَّتِهِ، وَانْتَفَتَتْ
مِنْهُمْ الْقَرَابَاتُ إِذْ سَكَنُوا فِي ظِلِّ قَتْرَابَتِهِ، فَلَا تَنْسَ هُمُ اللَّهُ مَا تَرَكَوا لَكَ وَفِيكَ، وَأَرْضَهُمْ مِنْ
رِضْوَانِكَ وَمَا حَاشُوا الْخُلُقَ عَلَيْكَ، وَكَانُوا مَعَ رَسُولِكَ دُعَاءَ لَكَ إِلَيْكَ، وَاشْكُرْهُمْ عَلَيَّ هَجْرَهُمْ فِيمَكَ

6 U najmanju ruku, čudno je kako autori knjige *Istinita kazivanja o životu šehida Husejna sina Alijina*, dr. Muhammed ibn Abdulhadi eš-Šejbani i Muhammed Salim Hadr, tvrde da su se ubice hazreti Osmana “okupili u jednom bataljonu Alijine, r.a., vojske”. (Eš-Šejbani i Hadr, 2010: 42) Zar je moguće da bi čovjek koji je bio spreman žrtvovati “radost svojih očiju” za život hazreti Osmana dozvolio da u njegovoj vojsci budu njegove ubice, i to čitav jedan bataljon. Nezamislivo je da je bila i samo jedna četa ili čak desetina. Spomenuti autori koristili su brojnu literaturu, ali kada je u pitanju navedena činjenica, nisu se pozvali ni na jedan jedini izvor. Ne sudeći o njihovim namjerama, ovi autori su pokušali da, na svaki mogući način, opravdaju pobunu hazreti Muavije protiv hazreti Alije, zatim njegovo prepuštanje *hilafeta* sinu Jezidu, te da skinu odgovornost sa Jezida zbog masakra na Kerbeli. Jedan od glavnih autoriteta, pored drugih, na kojeg se pozivaju jeste historičar i politolog Ibn Haldun koji je, između ostaloga, za sve hadise o Mehdiji koji, inače, dostižu stepen *tevatūra*, ustvrdio da su slabi i apokrifni. (Ibn Haldun, 2007: 510-535) Pored navedene kritike, knjiga *Istinita kazivanja o životu šehida Husejna sina Alijina* obiluje brojnim činjenicama i historijskim podacima, i različitim mišljenjima islamskih učenjaka, te je stoga preporučujemo za čitanje.

دِيَارَ قَوْمِهِمْ، وَخُرُوجِهِمْ مِنْ سَعَةِ الْمَعَاشِ إِلَى ضَيْقِهِ، وَمَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْزَازِ دِينِكَ مِنْ مَظْلُومِهِمْ. اَللّٰهُمَّ وَاَوْصِلْ اِلَى التّٰبِعِيْنَ هُمْ بِاِحْسَانِ الَّذِيْنَ يَشْكُرُوْنَ: رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَاِخْوَانَنَا الَّذِيْنَ سَبَقْنَا بِالْاِيْمَانِ حَيْرَ جَزَائِكَ، الَّذِيْنَ قَصَدُوا سَمْتَهُمْ، وَتَحَرَّوْا وَجْهَتَهُمْ، وَمَضَوْا عَلٰى شَاكِلَتِهِمْ، لَمْ يَتَّخِذْهُمْ رِيْبٌ فِيْ بَصِيْرَتِهِمْ، وَلَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَيْءٌ فِيْ قَلْبِهِمْ اَتَاْرِهِمْ وَالْاِيْتِمَامِ بِهِدَايَةِ مَنَارِهِمْ، مُكَايِفِيْنَ وَمُوَاْزِرِيْنَ هُمْ، يَدِيْنُوْنَ بِدِيْنِهِمْ، وَيَهْتَدُوْنَ بِهِدْيَتِهِمْ، يَتَّفِقُوْنَ عَلَيْهِمْ، وَلَا يَتَّهَمُوْنَهُمْ فِيْمَا اَدَّوْا اِلَيْهِمْ. اَللّٰهُمَّ وَصَلِّ عَلٰى التّٰبِعِيْنَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا اِلَى يَوْمِ الْبَدِيْنِ، وَعَلٰى اَرْوَاحِهِمْ، وَعَلٰى ذُرِّيَّاتِهِمْ، وَعَلٰى مَنْ اَطَاعَكَ مِنْهُمْ صَلَاةً تَعْصِمُهُمْ بِهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ، وَتَقْسَحُ لَهُمْ فِيْ رِيَاضِ جَنَّتِكَ، وَتَمْنَعُهُمْ بِهَا مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ، وَتُعِيْنُهُمْ بِهَا عَلٰى مَا اسْتَعَاوَوْكَ عَلَيْهِ مِنْ بَرٍّ، وَتَقِيَهُمْ طَوَارِقَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ اِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ، وَتَبْعَنَّهُمْ بِهَا عَلٰى اِعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ، وَالطَّمَعِ فِيْمَا عِنْدَكَ، وَتَرْكِ النُّهْمَةِ فِيْمَا تَحْوِيهِ اَيْدِي الْعِبَادِ لِتَبَرِّكَهُمْ اِلَى الرَّعْبَةِ اِلَيْكَ وَالرَّهْمَةِ مِنْكَ، وَتُرْهِدُهُمْ فِيْ سَعَةِ الْعَاجِلِ وَتُحِبِّبْ اِلَيْهِمْ الْعَمَلَ لِلاَّجَلِ، وَالاسْتِعْدَادَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَتَهَيِّؤْ عَلَيْهِمْ كُلَّ كَرْبٍ يَخْلُجُ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْاِنْفُسِ مِنْ اَبْدَانِهَا، وَتَعَاوِيْهِمْ بِمَا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَخْدُوْرَاتِهَا، وَكَبَّةِ النَّارِ وَطُوْلِ الْخُلُوْدِ فِيْهَا، وَتَصَيِّرْهُمْ اِلَى اَمْنٍ مِنْ مَقِيْلِ الْمُتَّقِيْنَ.

“Bože, a naročito što se tiče drugova Muhammedovih, koji se dobro vladaše u drugarstvu, koji izdržaše teško iskušenje u pomaganju njemu, odazvaše mu se kad čuše dokaz poslanica njegovih, odvojili se od supruga i djece u uzdizanju riječi njegove, boriše se protiv očeva i sinova u snaženju vjesništva njegova, i preko njega postigoše pobjedu; koji bijahu posve obuzeti odanošću njemu, nadajući se trgovini koja ne propada u ljubavi prema njemu, koji napustiše porodice svoje kad se čvrsto uhvatiše za rukohvat njegov a porekoše rođaci njihovi kad se oni smiriše u okrilju srodstva njegova; ne zaboravi, Bože, što oni napustiše Tebe radi i u Tebe, i zadovolji ih dobrim zadovoljstvom Tvojim za stvorove koje Ti dovedoše, dok bijahu s Poslanikom Tvojim, pozivatelji Tebi Tebe radi. Iskaži im priznanje za napuštanje zavičaja svoga naroda Tebe radi i odlaženje od opskrbe obilne – oskudnoj i onima od njih koji postadoše žrtve nepravde i koje Ti umnoži u veličanju vjere Svoje. Bože, daj i onima koji slijediše Drugove u činjenju dobra, koji kažu: Gospodaru naš, oprostí nama i braći našoj koji prije nas odoše u vjeri! – Tvoju nagradu najbolju, onima koji odoše pravo putu Drugova, pronadoše smjer njihov, i nastaviše u načinu njihovom. Ne odvрати ih nikakva sumnja u sigurnost uvida njihovog, niti ikakva nesigurnost odbi u slijeđenju staza njihovih i vođenju uputom svjetla njihovog. Što se tiče njihovih pomagača i podržatelja, oni svjedočiše njihovu vjeru, dosegoše uputu preko upute njihove, saglasiše se sa njima, i nikad ih ne osumnjičiše za ono što im preneseoše. Bože, i blagoslovi sljedbenike od ovog dana našeg do Sudnjeg dana, žene njihove, potomstvo njihovo, i one od njih koji ti se pokoravaju, blagoslovom kojim ćeš ih sačuvati od nepokornosti Tebi, napraviti mjesto za njih u predjelima Vrta Svoga,

obraniti ih od spletke šejtanske, pomoći ih u krijeposti u kojoj oni traže pomoć od Tebe, zaštititi ih od događaja nenadnih koji dolaze noću i danju – osim događaja koji dolaze s dobrom – i potaknuti ih da svežu čvrst uzao dobre nade u Te, ono što je u Tebe, i ustegnu se od misli bolesnih pred onim što drže ruke robova Tvojih. Tako ćeš ih vratiti čežnji za Tobom i strahu od Tebe, i navesti ih da odbace obilje časovitog, učiniti da zavole rad za odgođeno i pripreme se za ono što dolazi poslije smrti, olakšati im svaku patnju koja ih zadesi na dan kada duše tijela napuste, osloboditi ih onog što proizvodi opasnosti iskušenja i bacanje u vatru i ostajanje zauvijek u njoj, i izvesti njih do sigurnosti, mjesta boravka svjesnih.” (Ali ibn al-Husayn, 1997: 24-26)

Jednom prilikom nekoliko Iračana je došlo do Alije ibnul-Husejna i počeli ružno govoriti o hazreti Ebu Bekru, Omeru i Osmanu, radijallahu anhum edžme'in. Kada su završili, on ih je upitao: “Hoćete li mi reći jeste li vi prvi muhadžiri: ‘koji su iz rodnog kraja svoga protjerani i imovine svoje lišeni, koji žele da Allahovu milost i naklonost steknu’ (Sura El-Hašr, 8)?” Odgovorili su: “Ne.” Ponovo je pitao: “Vi ste onda: ‘oni koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih je učinili’ (Sura El-Hašr, 9)?” Odgovorili su: “Ne.” On je rekao: “Vi se odričete da pripadate jednoj od ove dvije skupine, a ja svjedočim da vi niste od onih za koje Allah Uzvišeni kaže: ‘Oni koji poslije njih dolaze – govore: ‘Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla.’ (Sura El-Hašr, 10)!” (Ed-Darekutni, 1420: 37)

Sin Alije ibnul-Husejna zvao se Muhammed, a poznatiji je u literaturi po nadimku Ebu Dža'fer i imam El-Bakir. Kada ga je neko upitao o ukrasu na njegovoj sablji, odgovorio je: “Ništa ne smeta. I Ebu Bekr es-Siddik (vrloiskreni, istinoljubivi) je ukrašavao svoju sablju.” Ovaj je s čuđenjem zapitao: “Ti ga nazivaš *siddikom*?!” Ebu Dža'fer je skočio, okrenuo se prema *kibli* i rekao:

نَعَمَ الصِّدِّيقُ نَعَمَ الصِّدِّيقُ فَمَنْ لَمْ يَتَّقْ لَهُ الصِّدِّيقُ فَلَا صَدَقَ اللَّهُ لَهُ قَوْلًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

“Da, on je *siddik*. Da, on je *siddik*. Allah ne učinio istinitim govor, ni na dunjaluku ni na Ahiretu, onoga ko za njega ne kaže da je *siddik*.” (Es-Sehimi, 2004: 177; Ed-Darekutni, 1420: 46)

A njegov sin Dža'fer, u literaturi poznat kao imam Dža'fer es-Sādik i jedan od učitelja imama Ebu Hanife, govorio bi: “بَرَى اللَّهُ مِمَّنْ تَمَسَّرَ مِنْ أَبِي - بَكَرٍ وَعَمَرَ - Allah se odrekao onoga ko se odrekao Ebu Bekra i Omera.” (Hanbel, 1983: 1/160; Ed-Darekutni, 1420: 46)

Imam Hasan ibn Ali el-Askeri, r.a., potomak iz Ehli-bejta Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kaže: *Musa, a.s., upitao je svoga Gospodara: 'Da li postoje ashabi nekog od poslanika časniji kod Tebe od mojih ashaba?' Na to mu je Allah, dž.š., odgovorio: 'O Musa! Zar nisi znao da je prednost ashaba Muhammeda, s.a.v.s., nad ashabima ostalih poslanika kao što je prednost Muhammeda, s.a.v.s., nad ostalim poslanicima i vjеровjesnicima?'* (Adilović, 2003: 88)

Imena odabranih ashaba u Ehli-bejtu

Dokaz uvažavanja i ljubavi članova Ehli-bejta prema ashabima, posebno onim odabranim, jeste i nadijevanje njihovih imena svojoj djeci. To je bila praksa svih Ehli-bejtskih imama.

Ime hazreti Ebu Bekra među poznatijim članovima Ehli-bejta ponavlja se devet puta. Navest ćemo nekoliko primjera. Hazreti Alija je imao sina Ebu Bekra, pa hazreti Hasan, pa hazreti Husejnov sin Alija je, također, imao sina Ebu Bekra, itd. (Ibn Ibrahim, 2007: 40-43)

Ime hazreti Omera, među njima, ponavlja se čak dvadeset i devet puta. Tako je hazreti Alija imao sina Omera, kao i hazreti Hasan i Husejn koji su, također, imali sinove koji su se zvali Omer. (Ibn Ibrahim, 2007:48-55)

Ime hazreti Osmana ponavlja se tri puta, a najpoznatiji je hazreti Alijin sin Osman koji je, kako smo ranije naveli, poginuo na Kerbeli sa braćom hazreti Husejnom. (Ibn Ibrahim, 2007:70-71)

Ime naše majke, hazreti Aiše, među istaknutim članovima Ehli-bejta, ponavlja se šest puta. Tako je imami Dža'fer imao kćerku Aišu, pa njegov sin Musa el-Kazim imao je kćerku Aišu, pa i njegov unuk, itd. (Ibn Ibrahim, 2007: 80-83)

Iz ovoga je sasvim jasno da ono što se danas može pročitati u nekim djelima šiijske literature ili vidjeti na medijima, ne toliko oficijelnim, jeste zapravo samo jedna ideologija koja se razvijala u kasnijim vijekovima, posebno u safavidskom periodu kada šiizam, u tadašnjem periodu, postaje službena ideologija u Perziji, ideologija koja nije zasnovana na ljubavi prema Ehli-bejtu, već mržnji prema ashabima, ideologija koja nema nikakvog utemeljenja u stvarnim odnosima koji su vladali među ashabima i članovima Ehli-bejta, niti je potekla od prvih pristalica hazreti Alije (*š'atu Alij*) koji su od vremena sukoba sa Muavijom,

a i kasnije podržavali hazreti Aliju i njegove potomke.⁷

Mi smo u našem radu navodili, direktno ili indirektno, i djela šiijских autoriteta iz kojih se jasno vidi da je između časnih ashaba i članova Ehli-bejta vladao duh tolerancije, ljubavi i međusobnog poštovanja i uvažavanja.

I, zaista, nezamislivo je i racionalno potpuno neprihvatljivo da je neko, generacijama, mogao davati svojoj djeci imena nekoga ko mu nije bio drag, koga nije volio i do koga mu nije bilo stalo. (Et-Temimi, 2011: 15)

Mi ne sumnjičimo obične ljude koji su naučeni da, od malih nogu, tako vjeruju. Oni će, kao i mi, biti nagrađeni, shodno svojim dobrim djelima i iskrenosti u njima, prema svome Gospodaru. Ne smatramo ih ni, ne daj, Bože, nevjernicima, jer se niko nikada tokom islamske historije nije usudio da im ne dozvoli prelazak preko *mikata* na putu za hadž što je nevjernicima zabranjeno.

Najveća odgovornost je na učenima koji ne otkrivaju, što zbog političkih razloga, što zbog nedovoljne informiranosti, što zbog zagriženosti, činjenice koje su zabilježene, u njihovim izvorima, o stvarnom odnosu između ashaba i Ehli-bejta, te tako i dalje održavaju tu ideologiju, pothranjujući potpuno neopravdanu mržnju prema ashabima za koju, prema našem istraživanju, nema, ama baš, nijedan jedini razlog, jer je niko od članova Ehli-bejta nije ispoljavao.

Said Nursi naglašava da unutar samih Šiija imaju dva pravca: jedan su Šiije duhovnjačkog smjera (*evlijaluka*), drugi su Šiije političkog smjera (*hilafeta*). (Nursi, 2007: 36)

On kaže: “Pretjerana ljubav koju Šiije duhovnjačkog smjera ukazuju hazreti Aliji, r.a., i njihovo davanje prvenstva njemu sa gledišta tarikata, ne čini ih odgovornim u mjeri u kojoj su odgovorne Šiije politič-

⁷ To svjedoče, priznaju i o tome govore i veliki šiijски autoriteti koji su nastojali biti objektivni, kao npr. ajetullahil-'uzma allame Borqei /1908-1992/, (Borqei Komi, 1387; El-Burka'i, Sevānihul-ejjām; <http://www.borqei.com/ar>), zatim dr. Husejn Mudderisi Tabatabai (Tabatabai, Crisis and Consolidation in the Formative Period of Shi'ite Islam), te dr. Ali Šerijati (Šerijati, Shie'ye Alavi va Shie'ye Safavi – Alijini šiije i safavidske šiije) i dr. Ovi šiijски učenjaci savremeni su predstavnici vrlo rijetkog i skoro nepoznatog pravca unutar šiizima. Naime, oni u *fikhu* slijede ehli-bejtskog imama Džafera es-Sadika, jednog od učitelja našeg imama u *fikhu* Ebu Hanife i za sebe kažu da su dža'ferijskog *mezeheba*. Druga njihova, daleko važnija karakteristika tiče se islamskog vjerovanja (*'akide*). Oni, kao i mi *Sunnije*, vjeruju da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, nije iza sebe odredio nasljednika, niti da neko drugi ima svojstvo bezgrješnosti (*'ismet*) izuzev poslanika. (<http://www.dd-sunnah.net/forum/showthread.php?t=75948>; <http://wylsh.net/content/print-12.html>)

kog smjera, jer sljedbenici duhovnog smjera po normama svoga pravca inače sa ljubavlju gledaju na svoje duhovne upravitelje. Normalno je za onoga ko voli da preuveličava i pretjeruje da teži svoga voljenog vidjeti na istaknutijem položaju nego što on jeste. On to tako zbilja vidi.

Stoga jeste moguće ne zamjeriti onima koji slijede stanja srca kod naviranja ljubavi i savladanosti njome, ali pod uvjetom da ih njihova naklonost i preuveličavanje poteklo iz te ljubavi ne navodi na ponižavanje i netrpeljivost prema ostalim *Ispravnim halifama* te da ne iskače iz kososijeka temeljnih načela vjere.

Što se tiče Šiija političkog smjera, imajući u vidu miješanje političkih namjera u njega, ne mogu se osloboditi pretjerivanja i utjecaja mržnje i ličnih ciljeva te tako gube pravo na pravdanje, i ono im je uskraćeno. Štaviše, oni čak svoju osvetu prema Omeru ispoljavaju kroz ljubav prema Aliji, zbog toga što su povrede njihovih perzijskih nacionalnih osjećaja nanesene rukom hazreti Omera, r.a. Postali su, tako, očigledna potvrda izreke:

لَا لِحُبِّ عَلِيٍّ عَلَيَّ بَلْ لِبُغْضِ عُمَرَ

‘Ne iz ljubavi prema Aliji, nego iz mržnje prema Omeru.’

Čak su i pobuna Amra ibn Asa protiv Alije, r.a., te tragični i mučni rat i borba Omera ibn Sa'da protiv hazreti Husejna, r.a., potaknuli žestoku srdžbu i neumjerenu mržnju prema imenu ‘Omer’.

Šiije koji slijede pravac evlija nemaju prava kritizirati Ehli-sunnet i džema'at, jer Ehli-sunnet ne samo da ne potcjenjuje položaj hazreti Alije, r.a., nego ga oni iskreno i zbiljski vole. Jedino što se oni čuvaju pretjerivanja u ljubavi, čija su štetnost i opasnost spomenute u hadis-i šerifu.”⁸ (Nursi, 2007: 38)

8 Ovdje se misli na hadis: “فِيكَ مَثَلٌ مِنْ عَيْسَى أَبْغَضْتَهُ الْيَهُودُ حَتَّى بَتَّهْتُمْ أُمَّهُ وَأَخْبَيْتُمْهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَسْرُورَةِ) (أَلَيْ لَيْسَ بِهِ) U tebi je primjer Isaa. Jevreji su ga mrzili, pa su potvorili njegovu majku. Kršćani su ga voljeli, pa su ga postavili na stupanj na kojem on nije.” (Hanbel, 1999: 2/468)

Zaključak

Naš zaključak je da mi Sunnije, pored svoga uvažavanja i poštivanja ehli-bejtskih imama, treba da ih još više uvažavamo i prihvatamo kao učenjake, pobožnjake i predvodnike u moralnosti, čuvanju od grijeha, bogobožnosti, učenosti, čak politici (Spahić, 1999) i općenito u životu na način kako je to uradio naš imam Ebu Hanife u pogledu imama Dža'fera es-Sadika, a, isto tako, naša braća Šiije trebalo bi da pokažu mnogo, mnogo više uvažavanja i poštovanja prema drugovima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve sahabihi ve selleme, ugledajući se na ehli-bejtske imame i njihove stavove i odnos prema ashabima.

Smatramo neosnovanim ove imame, potomke Muhammeda, alejhis-selam, zvati 'šiijskim imamima'. Ovi imami iz Ehli-bejta, imami su svih muslimana u učenosti, pobožnosti i predanosti Allahu Uzvišenom. Zašto bi naša braća Šiije imali više pravo na njih, kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, svim svoji sljedbenicima ostavio kao polog svoje potomstvo:

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِن مَسَسْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخَرِ كِتَابُ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِثْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ فَاَنْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُقُونِي فِيهِمَا

Ostavljam vam ono čega, ako se budete držali, nećete poslije mene zalutati. Jedno od toga je uzvišenije od drugog: Allahova Knjiga koja je ispruženo uže sa Neba do Zemlje i moje potomstvo – moj Ehli-bejt. Njih dvoje se neće razdvojiti dok ne stignu do moga vrela, pa gledajte kako ćete me naslijediti u pogledu toga dvoga. (Et-Tirmizi, 5/663; Hanbel, 1999: 17/170)

Literatura

- Adilović Z. (2003) *Ehli-bejt u hadisima Poslanika, s.a.v.s.* U: Ehli bejt u Bosni i Hercegovini - Zbornik radova "Međunarodnog simpozija o Ehli bejtu" održanog 25. i 26. maja 2003. godine u Sarajevu. Sarajevo. Naučnoistraživački institut "Ibn Sina".
- Al Gadijje A. I. (1420.h.g.) *Mu'džemu ma jehussu alel-bejtinnebevijji*. Medina: Daru Ibnil-Dževzi.
- Ali ibn H. (1997) *Sahifa – Potpuna knjiga Sedžadova*. Sarajevo: DID.
- Ali ibn E.T. (1994) *Staza rječitosti - govori, pisma i izreke*. Zagreb.
- Borqei K. (1387.h.g.) *Sevanih ejjam der zendegani hadimul-islam allame-i Burkei*.
- Ed-Darekutni E.H.A.I.U. (1420.h.g.) *Fedailus-sahabe ve menakibuhum ve kavlu ba'dihim fi ba'din*. Saudijska Arabija: Daru Madži 'Asiri.
- El-Askalani I.H. (1987) *Fethul-Bari bi Šerhi Sahihil-Buhari*. Kairo: Darur-rejjan lit-turas.
- El-Bedr A.I.H.A. (2001) *Fadlu Ehlil-bejti ve 'uluvvu mekanetihim 'inde ehli-Sunneti vel-džema'ati*. Rijad: Daru Ibnil-Esir.
- El-Buhari M.I.I. (1987) *Sahihul-Buhari*. Bejrut: Daru Ibn Kesir.
- El-Burka'i E.F. *Sevanihul-ejjam – ejjamun min hajati*. Rijad. Daru alemil-kutub.
- El-Hejsemi A.I.E.B. (1407.h.g.) *Medžmeu'z-zevaid*. Kairo – Bejrut: Darur-rejjan lit-turas – Darul-kitabil-'arebijj.
- El-Hejtemi A.I.H. (1997) *Es-sava'ikul-muharrrika 'ala ehlir-refdi ved-dalai vez-zen-dika*. Bejrut: Muessesetur-Risale.
- El-Mevsili E.J. (1984) *Musnedu Ebi Ja'la*. Damask: Darul-Me'muni lit-turas.
- El-Munavi A.R. (1356.h.g.) *Fejdul-Kadir - šerhul-Džami'is-sagir*. Egipat: El-Mektebtut-tidžarijetul-kubra.
- En-Nejsaburi M.I.A.H. (1990) *El-Mustedrek ales-sahihajn*. Bejrut: Darul-kutubil-il-mijje.
- En-Nejsaburi M.I.H. *Sahihu Muslim*. Bejrut: Daru ihjait-turasil-arebijj.
- Erol M. (2010) *Ehli bejt prema vjerovanju ehli suneta*. Sarajevo: Semerkand.
- Es-Sehimi S.I.S. (2004) *El-'Akidetu fi Ehlil-bejti bejnel-ifrati vet-tefriti*. Kairo: Mektebetut-turasil-islamijji.
- Es-Sujuti DŽ. (2003) *Povijest halifa*. Sarajevo: Novi kevser.
- Eš-Šejbani A.I.H. (1983) *Fedailus-sahabe*. Mekka: Džamiatu Ummil-kura.
- Eš-Šejbani M.I.A. i Hadr M.S. (2010) *Istinita kazivanja o životu šehida Husejna sina Alijina*. Sarajevo: Meberretul-ali vel-ashabi.
- Eš-Ševkani M.I.A. (2006) *Iršadul-gabijj ila mezhebi ehli-bejti fi sahbina-Nebijji – sallallahu alejhi ve selleme*. Kairo: Mektebetur-ridvan.
- Et-Taberani E.K. (1415.h.g.) *El-Mu'džemu-l-evsetu*. Kairo: Darul-haremejn.

- Et-Taberani E.K. (1983) *El-Mu'džemu-l-kebiru*. Mosul: Mektebetuz-Zehra.
- Et-Temimi A.I.H. (2011) *Ehli-bejt i ashabi u ljubavi i srodstvu – uz ilustrativne sheme*. Sarajevo: Meberretul-ali vel-ashabi i El-Emanetul-'ammetu lil-evkafi.
- Et-Tirmizi E.I. *Sunenut-Tirmizi*. Bejrut: Daru ihjait-turasil-'arebijj.
- Grupa autora naučnog odsjeka pri Kuvajtskom ministarstvu vakufa. (2010) *Međusobno uvažavanje Ehli-bejta i ashaba*. Sarajevo: Meberretul-ali vel-ashabi.
- Hanbel A.I. (1999) *Musnedu Ahmed*. Muessesetur-Risale.
- Hatib A.R. *Sihran - Osman ve Ali, r.anhuma*. Bender Abbas.
- Ibn Ebil-Hadid. (1996). *Šerhu nehdžil-belagati*. Bejrut: Darul-džejlj.
- Ibn Haldun. (2007) *Muqaddima 1*. Sarajevo: El-Kalem.
- Ibn Ibrahim E.M.I.A. (2007) *El-Esmau vel-musaheratu bejne Ehli-bejti ves-sahabeti. Kuvajt*: Meberretul-ali vel-ashabi.
- Ibn Kesir I. (1994) *Tefsirul-Kur'anil-'azim*. Kuvajt.
- Ibn Kesir I. *El-Bidaje ven-nihaje*. Bejrut: Mektebetul-me'arif.
- Ibn Kesir I. (2000) *Tefsir Ibn Kesir - skraćeno izdanje*. Sarajevo: Visoki saudijski komitet za pomoć BiH.
- Ibn Tejmije. (1984) *Fadlu Ehli-bejti ve hukukuhum*. Džidda: Darul-kibleti.
- Jemani M.A. (1998) *Allimu evladekum mehabbete ali bejtin-Nebijj*. Džidda: Darul-Kibleti.
- Kurdić Š. (2001) *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu*. Zenica: Islamska pedagoška akademija.
- Mutaheri M. *Hamaseti Husjeni*. Intišaratu Sadr.
- Nursi B.S. (2007) *Odsjaji*. Sarajevo. Rejhan.
- Spahić O. (1999) *Politički stav Ebu Hanife*. Sarajevo: Glasnik Rijasetu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.
- Šerijati A.S. *Alavi va Shie'ye Safavi*.
- Tabatabai H.M. *Nezari ber tetavvur mebani fikri tešejjui der se karn nehastin (Crisis and Consolidation in the Formative Period of Shi'ite Islam)*. Mektebi der ferajend tekamuli.

Internet:

<http://www.borqei.com/>

<http://wylsh.net/contnent/print-12.html>

<http://www.dd-sunnah.net/forum/showthread.php?t=75948>

Mina Valjevac

**MUTUAL RESPECT BETWEEN COMPANIONS
AND AHLUL BAYT**

Abstract

Mutual respect between members of Ahlul Bayt and the first generation of companions, as well as in-law relationships and naming each others' children, recorded in authentic Islamic sources, confirm that there was no conflict or hostility between members of tAhlul Bayt and the companions. Relevant traditional and historical sources challenge and refute the claims of all of those who, by hiding behind the Prophet's, sallallaahu 'alaihi wa sallam, honorable family and events related to it, dared to invent and accuse the companions, friends of the Prophet, that they allegedly done oppression and were unfair to the members of the honourable Prophet's Ahlul Bayt and denied them their rights.

KEYWORDS: companions, Ahlul Bayt, respect, love, in-law relationships, naming children

م. ميني فاليواتس

الاحترام المتبادل بين الصحابة وأهل البيت

الخلاصة

تشير المصادر الإسلامية الأصيلة إلى أن وجود الاحترام والمصاهرة والتسمية المتبادلة بين أفراد أهل البيت والجيل الأول من الصحابة، مما يؤكد بأنه لم يكن هناك أي صراع أو عداوة بينهم. وتدحض المصادر التاريخية المعتبرة هذه المزاعم الصادرة ممن تجرؤوا على الافتراء على الصحابة مختبئين وراء النبي صلى الله عليه وسلم، واتهامهم بأنهم كانوا ظالمين لأفراد أهل البيت وحرموهم من حقوقهم. الكلمات الأساسية: الصحابة، أهل البيت، الاحترام، الحب، علاقات المصاهرة، تسمية الأسامي.